

Een ontmoeting met

Frans Beekman, op 9 augustus 1940 geboren in Scheveningen. Onlangs vierde hij zijn 25-jarig dienstverband als leraar Aardrijkskunde aan de Regionale Scholengemeenschap Professor Zeeman in Zierikzee. Binnen de vereniging Stad en Lande kennen wij hem als een actief lid van de redactiecommissie van het Jaarboek, de Kroniek van het land van de zeemeermin. Zijn liefde voor de natuur is in deze regio bekend, hij gaf een groot aantal lezingen en er verschenen nogal wat publikaties van zijn hand met als onderwerp de historische geografie en bovendien verschillende natuurstudies. Frans Beekman zat in het hoofdbestuur van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie en van 1971 tot 1991 zat hij in het bestuur van de Vogelwacht Schouwen-Duiveland.

„Het zoeken naar een sobere leefwijze en de liefde voor de natuur is er bij ons van jongsafaan ingebracht. Mijn ouders namen ons, mij en

mijn broer en zus, al op jonge leeftijd mee op tochten van de N. J. N.,” vertelt de heer Beekman. Zijn vader was econoom bij het Centraal Planbureau in Den Haag, zijn moeder kwam uit een echte Scheveningse vissersfamilie, de familie Den Dulk. „Bij de N. J. N. voelde ik me thuis. Het was niet het type mensen, dat alleen met mooi weer er op uit trok, maar juist ruige tochten maakte als het heel slecht weer was en dat vond ik als kind al prachtig. Ook dat je er van alles leerde vond ik mooi, je maakte nooit zo maar tochten, je was altijd onderweg om met elkaar kennis te vergaren over de natuur. We leerden er over de vogeltrek en we legden schelpenverzamelingen aan. We trokken langs jeugdherbergen met allemaal jongelui, want het wezen van de N. J. N. is, dat het leidend kader jongens en meisjes zijn van niet ouder dan begin twintig.”

Hij ging naar de HBS in Scheveningen, op het Gemeentelijk Lyceum. In de vijftiger jaren kwamen de politieke vluchtelingen uit het voormalig Nederlands-Indië naar Den Haag. „Ik heb toen nooit iets van discriminatie gemerkt.” Kwam het omdat de meesten de bries van het kapitaal in de rug hadden? „Die donkere jongens waren razend populair bij de meisjes. De muziek die ze meebrachten, de Indorock, sloeg in als een bom en de meisjes dweepten met de zangers ervan. Ik realiseerde me pas later, hoeveel die kinderen doorgemaakt hadden in de oorlog en de Jappenkampen, daar werd niet meer over gesproken. Het was de sfeer zoals Adriaan van Dis die beschrijft in zijn boeken.” Na de HBS heeft Frans Beekman heel even sociale geografie gestudeerd. Kort daarop nam hij een kantoorbaan en ging naar de avondkweekschool. „We kregen les van leraren van verschillende scholen, die kennelijk plezier in hun werk hadden. We hadden een zeer gemotiveerde groep, want het is zwaar om bij je werk te studeren.”

Na de hoofdakte kwam hij voor de klas bij de Werkplaats Kindergemeenschap van Kees Boeke in Hilversum. De school die vooral bekendheid kreeg omdat de prinsessen van Oranje er school gingen en om de revolutionaire denkbeelden van Kees Boeke. Het was een school van neutraal-bijzondere richting met wortels in de Quakerbewegingen en op een pacifistische grondslag. Kees Boeke was zeer geporteerd voor expressievakken en ging uit van het geven van de sociocratie, een beheersvorm waarin alle medewerkers gelijkwaardig meebeslissen en daarbij dan van de redelijkheid overtuigd waren. „Van alle kanten uit het Gooi werden de leerlingen naar onze school gebracht, bussen vol. Zelf heb ik dat altijd een tikkeltje overdreven gevonden,” aldus Beekman, „omdat de school veel te groot werd kwam er ook wat sleet op de beginselen. De beeldvorming naar buiten was doorslaggevend.”

Aan de VU in Amsterdam volgde Frans Beekman een applicatiecursus aardrijkskunde. In 1970 werd hij in Zierikzee benoemd om op de MAVO les te geven in aardrijkskunde, biologie en natuurkunde. Nog in het gebouw aan de Callandweg. Frans was inmiddels getrouwd met Ank Otte, ze kenden elkaar uit de N. J. N. Er kwamen drie zonen, Volkert, Martijn en Jappe. Toen kwam de stroom aan Deltawerkers binnen en de school barstte uit zijn voegen, bovendien was de trend om naar Goes school te gaan toen nog niet ingezet. „Ik vind het een zorgelijke ontwikkeling, die trek naar Goes”, meent Beekman, „er verdwijnen al zo veel voorzieningen op het eiland, de inwoners moeten dat ook nog niet eens zelf in de hand gaan werken. Vroeger ging iedereen hier eendrachtig naar de Rijks-HBS en dat vormde helemaal geen probleem.”

Door de mamoeetwet ontstond de mavo, havo en het v.w.o. en daardoor de scholengemeenschap aan het Hatfieldpark. De geschiedenis van het landschap bleef de belangstelling van Frans Beekman houden. Hij behaalde aan de Katholieke Leergangen in Tilburg zijn tweede en eerste graads bevoegdheid aardrijkskunde. In die tijd maakte hij een aantal buitenlandse excursies in verband met zijn studie. Met als doel kennis te vergaren over de verstedelijkte

geografie (Amerika), de ontwikkelingsgeografie (Marokko) en stadsgeografie in Berlijn, waar toen de verhouding oost/west nog een grote rol speelde. „Na die studie had ik de bevoegdheid om in de bovenbouw les te geven, maar dat doe ik niet. Ik blijf een echte schoolmeester en vind het ook leuk om aan de jongsten les te geven.”

Inmiddels was hij lid geworden van het bestuur van de Vogelwacht Schouwen-Duiveland. „Je treft in zo'n vereniging mensen aan met de zelfde belanstelling.” In die tijd begon hij met publiceren. Met een vijftal andere auteurs gaf hij het boek „Vogels van Schouwen-Duiveland” uit. Dit behelst een landschappelijke beschrijving, van hoe het Schouwse land er voor vogels uitziet. Frans Beekman was met de Vogelwacht actief in het beschermen van landschappelijk schoon. De groep vocht de Dammenweg aan, die dwars door de Schelphoek geprojecteerd was en met succes. „Zo iets zou nu geen discussie meer zijn,” aldus

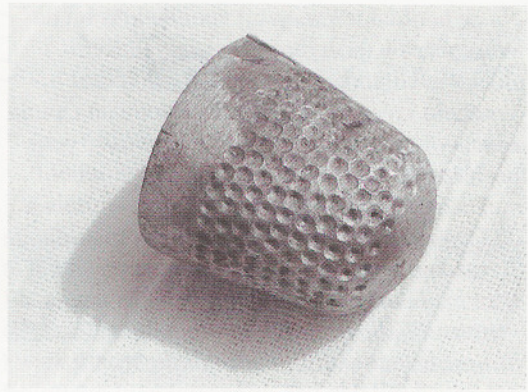

Beekman, „de natuurbescherming is in de laatste jaren enorm opgewaardeerd. Voor de klas heb ik natuurlijk alle kanten van de zaken moeten belichten. Het vóór en het tégen van planologische beslissingen, de leerlingen moeten leren aandacht te schenken aan alle aspecten.” Het werk voor Stad en Lande begon in 1980.

Paalfundering van een schuur in de havenbuurt van Westenschouwen. (Foto: Kees Venema.)

Toen werd hem gevraagd lid te worden van de redactiecommissie van het Jaarboek. De commissie bestaat steeds uit vijf mensen, die de artikelen redigeren. In december worden er auteurs uitgenodigd om een artikel te schrijven. Er wordt gekozen voor wetenschappelijke en populair wetenschappelijke onderwerpen. Beekman publiceerde zelf o.m. in het Mededelingenblad, de Sterna en het Zeeuws Tijdschrift. Hij bleef de onderzoeker. Hij bestudeert en onderzoekt de geschiedenis van het landschap en de daarbij behorende ecologische processen. In 1990 vroeg professor Borger van de Universiteit van Amsterdam of hij zou willen promoveren. „Eigenlijk kan dat niet met mijn opleiding, maar omdat ik gevraagd werd kan dat wel. Ik was daar natuurlijk heel blij mee. Na mijn vijftigste kwam ik plotseling in de universitaire wereld terecht en ben onderzoeker geworden met 15 andere promovendi. Mijn onderwerp is de Schouwse duinen geworden. Ik verricht speurwerk in de archieven van het waterschap, de archieven van de Heren van

Koperen vingerhoed, strand Westenschouwen. (Foto: W. M Mol.)

Haamstede de provinciale- en rijksarchieven. Het veldwerk doe ik in de duinen. Bij Westenschouwen zijn er fundamenten gevonden van een middeleeuwse nederzetting. We hebben veel metaalinsignes van tin/lood legering met heilige en profane voorstellingen gevonden. We zoeken scherven in de duinvalleien en aan de hand daarvan kunnen we de tijd van de nederzettingen traceren. De duinen waaien over de cultuurlanden, met datering van scherven kunnen we het oprukken van het duinzand volgen in tijd en ruimte. De kustlijn gaat naar binnen en wij onderzoeken wat de oorzaak is.” Frans Beekman is correspondent van de Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek. Hij geeft meldingen door over vondsten. De vondstmeldingen sluipt hij door naar het museum in Zierikzee. Binnen afzienbare tijd hoopt hij te promoveren op het onderwerp Historische Geografie van Schouwen-Duiveland.

Zierikzee, 5 september 1995
B. Romijn-de Raat